

Oratie

Prof.mr.dr. Herman Havekes

Historisch besef belangrijk bij inrichting van ons waterbeheer

Tijdschrift voor
Waterstaatsgeschiedenis
31:2 (2022) 87-88

Op 3 oktober 2022 sprak hoogleraar Herman Havekes in de Aula van het Academiegebouw van de Universiteit Utrecht (UU) zijn oratie uit. Via een ‘vlootschouw’ hield hij daarin de organisatie van het (decentrale) waterbeheer in Nederland tegen het licht. Havekes betoogde dat een goede waterorganisatie een keiharde randvoorwaarde is voor goed waterbeheer. Havekes werd al op 23 oktober 2019 benoemd tot bijzonder hoogleraar Publieke organisatie van het (decentrale) waterbeheer aan de faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie van de Universiteit Utrecht. Door persoonlijke omstandigheden kwam het pas nu van het uitspreken van de oratie met de titel: ‘Succesvol decentraliseren? Een vlootschouw van het (decentrale) waterbeheer’.

De leerstoel is een initiatief van de Stichting Schilthuisfonds die ook aan de basis staat van de leerstoelen Europees en nationaal Waterrecht (UU) en Water- en milieugeschiedenis (VU) die respectievelijk worden bekleed door Marleen van Rijswijk en Petra van Dam. Het is de bedoeling dat met de leerstoel van Havekes nadrukkelijk de relatie met de praktijk van het waterbeheer wordt gelegd.

Naast zijn hoogleraarschap is Havekes in Den Haag werkzaam als strategisch adviseur van bestuur en directie van de Unie van Waterschappen en daarnaast onder meer ook lid van de redactie van dit tijdschrift en aankomend voorzitter van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis. In zijn oratie concludeert hij dat de Nederlandse waterorganisatie weliswaar verbeterpunten kent, maar in de basis op orde is. Dat geeft het nodige vertrouwen voor de toekomst.

Prof.mr.dr. Herman
Havekes tijdens zijn
oratie in de Aula van
het Academiegebouw.
Foto Frans Havekes.

Tijdens zijn oratie, die hij lardeerde met een aantal buitenlandse *best en bad practices* ging Havekes onder meer in op criteria voor een goede organisatie van het waterbeheer, de financiering daarvan en de rol van drinkwaterbedrijven, waterschappen, gemeenten, provincies en het rijk. Hij haalde daarbij aan dat het Nederlandse waterbeheer internationaal stevig tegen het licht is gehouden en positief is beoordeeld. In Nederland is het waterbeheer voor honderd procent een publieke taak, is het sterk gedecentraliseerd en heeft dat decentrale beheer een solide financiële basis. Daardoor kan het slagvaardig worden uitgevoerd. Havekes concludeerde dan ook dat de decentralisatie van het Nederlandse waterbeheer succesvol is.

Hij benadrukte ook het belang van historische kennis. 'Om te weten waar je naartoe gaat, moet je weten waar je vandaan komt. Je moet gewoon over enige kennis van onze waterhistorie beschikken om vandaag en morgen het werk goed te kunnen doen. En begrijp mij goed: niet omdat vroeger alles beter was, maar omdat je ervan kunt leren.' Dat hij zich hierbij de vrijheid veroorloofde om de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis en dit tijdschrift expliciet te noemen, is een mooie opsteker.

Havekes eindigde zijn oratie met de observatie dat er wel degelijk ook in Nederland nog genoeg valt te verbeteren en hij deed suggesties voor nader uit te werken onderzoeksvragen over het (decentrale) waterbeheer. Bijvoorbeeld rond het mogelijk (zwaarder) belasten van onttrekkingen van oppervlakte- en grondwater, de beprijzing van diffuse verontreiniging door de landbouw en de organisatie van het grondwaterbeheer. Over het buitenland is Havekes veel minder positief. Daar moet nog veel gebeuren om tot een goede organisatie van het waterbeheer te komen.

De gesproken tekst van Havekes' oratie is te vinden op de website van de Stichting Schilthuisfonds: <https://schilthuisfonds.nl/wp-content/uploads/2022/10/Oratie-Herman-Havekes-3-oktober-2022.pdf>. De gedrukte versie is uitgegeven door Wolters Kluwer te Deventer (ISBN 978 90 13 16105 2).

De redactie

